

Müşterek Şiirler Divanı

Yazar

İ. Hakkı Aksoyak

ISBN: 978-605-9247-54-2

1. Baskı

Nisan, 2017 / Ankara

1000 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 228

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	5
KISALTMALAR	7
I. MÜŞTEREK ŞİİRİN ÖZELLİKLERİ	9
II. MÜŞTEREK ŞİİRİN TARİHİ SEYRİ	15
II.1. Müşterek Şiir Yazan Şairler	20
II.2. Mekân	26
II.3. Zaman	29
II.4. Yazılma Nedenleri	29
II.5. Yayınlandığı Dergi ve Gazeteler	30
II.6. Müşterek Şiirlerin Dili	30
III. MÜŞTEREK ŞİİR BENZERİ ŞİİRLER	35
III.1. Müşterek Şiir Müşaaare İlişkisi	35
III.2. Müşterek Şiir Nazire İlişkisi	38
III.3. Birer Mıra veya Beyit Ekleyerek Manzumeyi Tamamlama	39
III.4. Müşterek Şiir ile Atma Türkü (Kesme Türkü, Karşı Beri, Karşılama, Kovalama), Bayraktar Manileri ve Şın Geleneği İlişkisi	41
SONUÇ	43
KAYNAKLAR	45
IV. METİN	57
IV.1. Kasideler	57
IV.2. Musammatlar	59
IV.3. Gazeller	104
IV.4. Kısa Mesneviler	244

IV.5. Kıtalar.....	250
IV.6. Ruba'î.....	253
IV.7. Tarihler.....	253
IV.8. Matlalar.....	254
V. MÜŞTEREK ŞİİR BENZERLERİ: MÜSAARELER VE DİĞERLERİ	257
VI. TIPKIBASIM ÖRNEKLERİ	267
Tahir'in Türkçe ve Rumca Müşterek? / Mülemma Gazeli.....	267
Vasfî, Lutfî ve Lokman'ın Müşterek Gazeli.....	268
Şefik Efendi ile Şaban Hâmî'nin Müşterek Gazeli.....	269
Pertev ile Ârif'in Müşterek Gazeli.....	270
Tahsîn, İzzet, Pertev, Bâkî'nin Müşterek Muhammesi ve Naim'in Zeyli.....	271
Nabi'nin Gazeline İshak, Mâdih ve Raşid'in Müşterek Tahmisi.....	272
İrfan Paşa ile Hasırcızade'nin Müşaareleri.....	273
Fatih'in Şiirine Eklemeler.....	274

ÖN SÖZ

İlk örnekleri Arap Edebiyatının başlangıcına kadar uzanan müşterek şiirler, birden fazla şairin katılımıyla oluşturulan şiirlerin genel adıdır. Bu tarz şiirler edebiyatımızda daha çok 19. yüzyıl divanlarında, dergi ve gazete sayfalarında sık sık yer alırlar.

Müşterek şiirlerde, tanınmış tanınmamış pek çok şairin mahlası veya adı geçer. Ayrıca bu şiirler her türlü nazım şekli ile kaleme alınabilir. İşte bu herkesin katılabildiği ve her türlü nazım şekliyle kaleme aldığı şiirleri, 1995 yılından itibaren toplayarak haklarında birçok makale yazdım. Bu maksatla Ankara Millî Kütüphane'deki yazma ve basma eserler ile mikrofilm arşivindeki mikrofilmleri taramdım. Bu taramaların sonucunda yaklaşık 300 kadar müşterek şiir tespit edebildim. Bu şiirleri de Osmanlı Edebiyatı'ndaki divan düzenlemesine uygun olarak elif ba sırasına göre düzenleyerek *Müşterek Şiirler Divanı* adıyla adlandırdım. Elinizdeki divan da bütün şairlerin katkısıyla oluştu. Aradan geçen zaman içinde divanlardan veya mecmualardan belirlediğim şiirlerden bazıları yayınlandı. Yeni künyeleri de sonradan eklemeye çalıştım.

Müşterek şiirler bazen bir mecmuanın kenarında, bazen de bir derginin köşesinde veya soluk sayfasında yer alabilir. Bu bakımdan vezin ve anlamın çıkmadığı yerler de olabilir. Veznin çıkmadığı dizelerin sonuna [*] işareti tercih edildi.

Müşterek şiirlerde bir çok şairin şiire dahil olması gibi bu şiirleri toplamaya başladığımdan beri meslektaşlarım da ellerindeki müşterek şiirlerin künyelerini vererek müşterek şiirler divanına / antolojisine katkıda bulundular.

Burada özellikle tespit ettiği 20 kadar müşterek şiirin künyesini verme nezâketi gösteren Dr. Kayahan Özgül'e, kendisinde fotokopisi bulunan *Ordulu Tıflî Divanı*'nda yer alan 20 kadar müşterek şiirden yararlanmamıza müsaade eden Dr. Necati Demir'e, belirlediği müşterek şiirleri bildiren Dr. Fatih Köksal'a, Dr. Ali Emre Özyıldırım'a, Dr. Mustafa Erdoğan'a, Dr. Yunus Kaplan'a ve Dr.

Mehmet Kırbıyık'a, Tâhir mahlaslı bir şairin "Gazel-i Müşterek" terimi altında yazdığı Türkçe-Rumca mülemma gazelin okunmasına yardımcı olan İ. Alper Arısoy'a teşekkür ederim.

Doktora yaptığım esnada mesai serbestisi tanıyarak kütüphanelerde müşterek şiirleri tarama fırsatı tanıyan Prof. Dr. Nazım Hikmet Polat'a ve hocam Prof. Dr. Mustafa İsen'e de teşekkür ederim.

Metni Divan tertibi şeklinde düzenlemeye yardımcı olan öğrencim Dr. Orhan Kılıçarslan'ın emeğini de anmak isterim.

Eserin yayınlanmasından sonra pek çok yeni müşterek şiir daha çıkacaktır. Elllerinde müşterek şiirler bulunanlar için bu çalışmanın "mihenk taşı" olmasını dilerim.

İ. Hakkı Aksoyak
Ankara 2017